

Sousveillance & Black Lives Matter

Een nieuwe machtsverdeling door panoptische, synoptische en omniptische sousveillance op politiegeweld in de VS

Universiteit Utrecht

Sophie Simons, 6266223

Media en Cultuur

Elize de Mul

Studiejaar 2020-2021, blok 2

29-01-2021

Woordenaantal: 7700

Abstract

Op 25 mei 2020 werd er als gevolg van de dood van George Floyd een extensieve golf aan protesten in de naam van de Black Lives Matter-beweging gestart. Bij de protesten in Amerika was er sprake van strenge politieursveillance, wat in sommige gevallen leidde tot heftige confrontaties tussen politieagenten en demonstranten. In dit onderzoek heb ik de rol onderzocht die beeldmateriaal van politiegeweld bij een BLM-protest in Miami speelt bij het bewerkstelligen van panoptische, synoptische en omniptische sousveillance. Allereerst heb ik middels een analyse van *form, content, camera movement* en *sound* beschreven hoe de desbetreffende video in beeld is gebracht en heb ik vastgesteld dat deze vanwege verscheidene opvallende kenmerken door een burger gemaakt is met een duidelijk objectief om de agenten in beeld te brengen. Daarnaast heb ik aangetoond dat het 'terugkijken' naar de staat door de demonstranten die politieagenten filmen kan worden aangemerkt met de term sousveillance en dat dit verzet tegen de superieure elite een machtsverschuiving tot gevolg heeft. Ik heb tot slot panoptische, synoptische en omniptische elementen in de casus benoemd en ook hier bepaalde machtsverschuivingen geduid. Aan de hand van deze bevindingen kan er worden geconcludeerd dat de beelden van het politiegeweld een democratisering van de blik bewerkstelligen en illustreren. Zij zorgen bovendien tot op zekere hoogte voor veranderende machtsverhoudingen, waarbij een gedeelte van de macht zich verplaatst van de agenten en de staat naar de demonstranten en de kijkers van de video.

Inhoudsopgave

Abstract.....	2
Inleiding	4
Theoretisch kader	7
<i>Surveillance</i>	7
<i>Sousveillance</i>	9
Methode	12
<i>Corpusbepaling en analysemethode</i>	12
<i>Operationalisering</i>	13
Analyse	16
<i>Framing</i>	16
1. <i>De video: weergave van het BLM-protest</i>	16
2. <i>Sousveillance op het politiegeweld</i>	18
3. <i>Panoptische, synoptische en omnioptische machtsrelaties</i>	20
Panopticon	20
Synopticon	21
Omniopticon	22
Conclusie	23
Bronnenlijst	26
Bijlagen	28
Plagiaatverklaring	31

Inleiding

De immer groeiende aanwezigheid en toegankelijkheid van communicatietechnologieën in onze samenleving heeft voor nieuwe dimensies van surveillance gezorgd. Dankzij de komst van dergelijke technologieën, zoals mobiele telefoons met camera, ontstaat er een verschuiving in democratische principes en is surveillance niet slechts meer voor machten van hogerop toegankelijk, maar ook voor de 'gewone burger'.¹ Deze nieuwe applicaties van surveillance geven de burger mogelijkheden om 'terug te kijken' naar de hogere machten, een fenomeen dat Steve Mann beschrijft met de term *sousveillance*.² Sousveillance manifesteert zich voornamelijk door het filmen van overheidsfunctionarissen tijdens het uitoefenen van hun functie. Een mogelijke situatie waarin camera's op hen gericht zijn, is tijdens een (politieke) demonstratie.

Demonstraties vinden voortdurend en overal plaats, maar de opmerkelijkste en meest extensieve golf aan politieke protesten in het jaar 2020 is zonder twijfel die van de Black Lives Matter-beweging geweest. De explosie aan protesten na de dood van de 46-jarige Afro-Amerikaan George Floyd, die op 25 mei stierf tijdens zijn arrestatie door toedoen van politieagent Derek Chauvin.³ De woede over deze gebeurtenis verspreidde zich over de hele wereld, en in Amerika werd in meer dan 150 steden geprotesteerd. Hoewel het merendeel van de demonstranten zich vreedzaam gedroeg, trad de politie in veel gevallen hardhandig en agressief op.⁴

Dergelijk kwalijk politieoptreden is in sommige gevallen vastgelegd door aanwezige demonstranten: zo werd er een clip met *raw footage*⁵ van politiegeweld in Miami op 11 juni op het YouTube kanaal van het Britse dagblad *The Independent* geplaatst.⁶ De schokkerige beelden laten zien hoe een aantal politieagenten uitrukt om BLM-demonstranten hardhandig te bejegenen en weg te jagen. Het filmen van politieagenten tijdens BLM-protesten kan worden gezien als een vorm van sousveillance en heeft de potentie om bestaande machtsprincipes te verschuiven. In mijn onderzoek zal de praktijk van sousveillance bij BLM-protesten en de wijze waarop dit bestaande machtsstructuren doet verschuiven centraal staan.

---

¹ Mark Andrejevic, "The Discipline of Watching: Detection, Risk, and Lateral Surveillance," *Critical Studies in Media Communication* 23, nr. 5 (2006): 391-407.

² Steve Mann, "'Sousveillance': inverse surveillance in multimedia imaging," *Proceedings of the 12th annual ACM international conference on Multimedia* (2004): 620-27, <https://doi.org/10.1145/1027527.1027673>.

³ Maria Cramer, "What We Know About the Death of George Floyd in Minneapolis," *The New York Times*, 12 september, 2020, <https://www.nytimes.com/article/george-floyd.html>.

⁴ Lois Beckett, "Nearly all Black Lives Matter protests are peaceful despite Trump narrative, report finds," *The Guardian*, 5 september, 2020, <https://www.theguardian.com/world/2020/sep/05/nearly-all-black-lives-matter-protests-are-peaceful-despite-trump-narrative-report-finds>.

⁵ Ruw, onbewerkt beeldmateriaal.

⁶ The Independent, "Black Lives Matter protesters in violent confrontations with Miami police," YouTube, 11 juni, 2020, <https://www.youtube.com/watch?v=YtRy0u7PA8c>.

Vanuit een maatschappelijk oogpunt is het onderzoeken en uitlichten van de democratisering van surveillance zeer relevant. Politiegeweld kan leiden tot verwondingen en, zoals bij George Floyd, zelfs tot overlijden.⁷ Wanneer de omstander surveillance uitoefent op politie en een deel van de macht teruggrijpt, zou dit voor gedrags- en systeemveranderingen kunnen zorgen en toekomstige gewelddadige incidenten kunnen voorkomen.

Over de notie van surveillance en bijbehorende machtspraktijken is door veel wetenschappers al gefilosofeerd en getheoretiseerd. Grondlegger in het debat, Michel Foucault, sprak van panoptische surveillance: een constructie waarbij de hogere macht ('de weinigen') naar een ondergeschikte macht ('de velen') kon kijken en de ondergeschikte macht zichzelf disciplineerde door de *mogelijkheid* bekeken te worden.⁸ Theoretici hebben door de jaren heen een aantal variaties op het Panopticon geformuleerd. Zo introduceerde Thomas Mathiesen het Synopticon, een soort omgedraaid Panopticon waarbij 'de velen' naar 'de weinigen' keken.⁹ Nathan Jurgenson presenteerde het Omniopticon, waar 'velen' naar 'velen' keken.¹⁰

In meer hedendaagse literatuur past socioloog Mary Angela Bock de notie van Foucaults panoptische macht toe op het fenomeen *cop watching*, waarbij politieagenten gefilmd worden door omstanders en gedragsaanpassingen vertonen.¹¹ Hoewel Bock schrijft over geplande *countersurveillance* door burgers tijdens 'alledaagse' arrestaties, ontbreekt er in haar observaties en die van collega-theoretici theorievorming over spontanere countersurveillance bij massabijeenkomsten zoals demonstraties. Daarnaast bieden het Synopticon en Omniopticon nieuwe perspectieven op het fenomeen van sousveillance en zou het waardevol kunnen zijn om deze modellen op een specifieke casus toe te passen. Om bij te dragen aan het debat zal ik in dit onderzoek antwoord geven op de volgende onderzoeksvraag: *Welke rol speelt raw footage van politiegeweld bij een BLM-protest in Miami in de YouTube video van The Independent in het bewerkstelligen van panoptische, synoptische en omnioptische sousveillance*. De drie deelvragen die ik hierbij heb opgesteld zijn:

- 1.** *Op welke wijze wordt het BLM-protest in Miami in beeld gebracht in de YouTube video van The Independent?*

---

⁷ "Police Violence," Amnesty International, laatst bezocht 5 oktober, 2020, <https://www.amnesty.org/en/what-we-do/police-brutality/>.

⁸ Michel Foucault, *Discipline and Punish: The Birth of the Prison* (New York: Vintage Books, 1995), *Panopticism*, search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nlebk&AN=733102&site=ehost-live.

⁹ Thomas Mathiesen, "The Viewer Society: Michel Foucault's Panopticon Revisited," *Theoretical Criminology* 1, nr. 2 (1997): 215-34, <https://heinonline.org/HOL/P?h=hein.journals/thcr1&i=200>.

¹⁰ Nathan Jurgenson, "Review of Ondi Timoner's We Live in Public," *Surveillance & Society* 8, nr. 3 (2010): 374- 78.

¹¹ Mary Angela Bock, "Film the Police! Cop-Watching and Its Embodied Narratives," *Journal of Communication* 66, nr. 1 (2016): 13-34, <https://doi-org.proxy.library.uu.nl/10.1111/jcom.12204>.

- 2.** *Op welke wijze spreekt sousveillance uit de manier waarop politiegeweld in de YouTube video van The Independent in beeld wordt gebracht?*
- 3.** *Welke verschuivingen in panoptische, synoptische en omniptische machtsrelaties spreken uit de YouTube video van The Independent en de context?*

Theoretisch kader

Surveillance

Met oog op voorgaande vragen zal ik allereerst de concepten van surveillance, het Panopticon, Synopticon en Omnipticon nader toelichten. Vervolgens zal ik dieper ingaan op het begrip sousveillance. De notie van surveillance is een veelbesproken onderwerp in wetenschappelijke literatuur en kent verschillende definities. Jan Fernback, professor media en communicatie, beschrijft de praktijk van surveillance als "the practice of rigorous monitoring, sometimes openly and sometimes illicitly, of human data for the purposes of control."¹² Fernback legt hier een focus op de strikte aard van surveillance en benadrukt dat het zowel legaal als illegaal gebeurt. Het doel dat ze koppelt aan de term is uitsluitend dat van controle. Fernbacks definitie is zeer helder en toepasbaar op mijn casus, maar socioloog Mary Angela Bock biedt een waardevolle toevoeging omdat zij ingaat op de mechanismen die achter de praktijk van surveillance schuilen: volgens haar ligt aan de praktijk van surveillance een verlangen ten grondslag om iemand – zowel individuen als instituties – verantwoordelijk te stellen.¹³ Burgersurveillance van politieagenten, verderop gedefinieerd als cop watching, komt volgens de auteur ook voort uit een dergelijk verlangen. Omdat mijn onderzoek focust op een soortgelijke praktijk is de nadruk op het afdwingen van verantwoordelijkheid middels surveillance zeer relevant. Ik hanteer een combinatie van Fernbacks en Bocks definities vanwege hun heldere formulering en het complete beeld dat ze samengenomen schetsen van zowel de praktijk van surveillance als de motieven die hiermee gepaard gaan. Bijgevolg definieer ik surveillance als 'het openlijk of onwettig strikt monitoren van menselijke data met als doeleinde het uitvoeren van controle en het verantwoordelijk stellen van een individu of institutie.'

Een van de belangrijkste grondleggers van het surveillancedebat is filosoof Michel Foucault. In 1975 schreef hij over een transformatie van de staat, waarbij een soevereine maatschappij veranderde in een maatschappij van discipline.¹⁴ In de nieuwe discipline-maatschappij is er volgens Foucault sprake van een proces dat hij panoptische surveillance noemde: 'de weinigen' keken naar 'de velen'.¹⁵ Het Panopticon, in 1791 als architectonisch principe beschreven door collega-filosoof Jeremy Bentham, bestaat uit een ringvormig gebouw met in het midden een toren die uitkijkt op de grote omliggende constructie. In het gebouw bevinden zich geïsoleerde cellen van waaruit gevangenen wel de toren zien, maar niet zien of er iemand in staat. De macht was zo wel zichtbaar maar niet verifieerbaar,

---

¹² Jan Fernback, "Sousveillance: Communities of resistance to the surveillance environment," *Telematics and Informatics*, 30, nr. 1 (2013): 12, <https://doi.org/10.1016/j.tele.2012.03.003>.

¹³ Bock, "Film the Police," 16.

¹⁴ Foucault, *Discipline and Punish*, Panopticism.

¹⁵ Foucault, "Panopticism."

wat ervoor zorgde dat de gedetineerden vanwege de *mogelijkheid* bekeken te worden hun gedrag aanpasten en zichzelf disciplineerden.¹⁶

Foucaults panopticisme is echter niet de enige relevante theorievorming omtrent surveillance en macht in de moderne maatschappij. Socioloog Thomas Mathiesen werpt een kritische blik op Foucaults ideeën en stelt dat de filosoof een zeer belangrijk proces over het hoofd heeft gezien: de opkomst van de massamedia.¹⁷ Volgens Mathiesen zorgden uitvindingen als televisie ervoor dat een groot deel van de bevolking ('de velen') ook naar een kleine elite ('de weinigen') kon kijken; dit model noemde hij het Synopticon.¹⁸ Het Synopticon en het Panopticon bestaan volgens Mathiesen naast elkaar in de samenleving, wat er in resulteert dat we in een *viewer society* leven waarin we op meerdere manieren en vanuit verschillende posities naar elkaar kijken.¹⁹

In deze viewer society wijst social media-theoreticus Nathan Jurgenson meer dan tien jaar na Mathiesens Synopticon, in 2010, wederom een nieuwe ontwikkeling aan: de opkomst van sociale netwerksites. Het ontstaan van deze sites heeft volgens Jurgenson een democratisering van de blik tot gevolg, wat leidt tot een nieuw surveillancemodel dat de auteur bestempelde tot het Omniopticon.²⁰ In dit model bekijken 'de velen de velen' en is het individu tegelijkertijd een voyeur en exhibitionist. De blik is volgens Jurgenson dankzij de opkomst van nieuwe technologieën dus in bezit van een grote meerderheid. Als voorbeeld noemt de auteur het platform Facebook: als lid is het mogelijk om een blik te werpen op vrijwel elk persoonlijk of groepsaccount, maar tegelijkertijd heeft ieder ander persoon ook de macht om deze blik op jou te werpen.²¹ In zowel het Synopticon als het Omniopticon wordt surveillance als minder strikt, georganiseerd en gecentraliseerd gezien dan in het Panopticon. Het model van Mathiesen is daarbij echter, aldus Jurgenson, kenmerkend voor een consumentenmaatschappij, waarbij de kijker als het ware voor de televisie zit en beeld consumeert. Omnioptische surveillance daarentegen reikt verder dan consumentisme en valt te plaatsen binnen *prosumerism*, waarbij de consumenten van content tegelijkertijd ook producenten van content zijn.²²

In alle drie de uiteengezette surveillancemodellen staat het werpen van een blik of meerdere blikken centraal. Aan de blik wordt door theoretici vrijwel altijd een grote en invloedrijke vorm van macht toegekend en in eerste instantie wordt deze vaak toegekend aan een elitair gezag. Over de hiërarchie die zich onmiskenbaar openbaart in surveillancepraktijken schrijven onder andere Mann, Nolan en Wellman, respectievelijk actief in de velden van computertechniek, media en sociologie. De auteurs stellen dat

---

¹⁶ Foucault, "Panopticism."

¹⁷ Mathiesen, "The Viewer Society," 215.

¹⁸ Mathiesen, "The Viewer Society," 219.

¹⁹ Mathiesen, "The Viewer Society," 219.

²⁰ Jurgenson, "Review," 377.

²¹ Jurgenson, "Review," 376.

²² Jurgenson, "Review," 377.

surveillance vrijwel overal plaatsvindt, maar niet altijd even zichtbaar is.²³ Zij spreken hierbij van een 'one-sided dialogue', die dus op hiërarchische wijze van bovenaf gevoerd wordt.²⁴ Burgers, die de lagere machten in dit debat representeren, worden onder andere continu gemonitord door CCTV-camera's op openbare gebouwen.²⁵ Op deze manier worden burgers ook bij protesten in openbare ruimten in de gaten gehouden. Bij de BLM-protesten in 2020 werd er in sommige gevallen zelfs gebruik gemaakt van gezichtsherkenningstechnologie om zo demonstranten te identificeren en arresteren.²⁶

De drie surveillancemodellen zijn alle drie van toegevoegde waarde in mijn onderzoek. Het Panopticon van Foucault biedt een relevant en waardevol kader bij het onderzoeken van BLM-surveillance vanwege de sterke focus op de disciplinerende macht van de blik en het proces van kijken waarin een elitaire minderheid een blik werpt op de grote meerderheid. Synoptische macht zou daarnaast kunnen liggen in het feit dat de politieagenten (de weinigen) op het moment van de demonstratie worden bekeken en vastgelegd door de BLM-activisten (de velen). Het Omnioptische principe plaats ik in de context van de sociale mediasites, in het geval van mijn casus YouTube, waarop de beelden worden gedeeld. Vanwege deze verspreiding is hier mogelijk een proces vast te stellen waarin de velen naar de velen kijken. Beide nieuwe modellen van Mathiesen en Jurgenson bieden ten opzichte van het Panopticon aanvullende relevantie in het analyseren van de raw footage vanwege hun focus op nieuw ontwikkelde (media)technologieën, die prominent aanwezig zijn in mijn casus.

Sousveillance

Mediawetenschapper Gino Canella legt eveneens een focus op moderne media in relatie tot surveillance wanneer hij beschrijft hoe surveillance van BLM-demonstranten niet slechts in offline publieke ruimten, maar ook op sociale media plaatsvindt. Sinds de demonstraties in Ferguson, Missouri, in 2014 die het begin markeerden van de BLM-beweging, zou het *Department of Homeland Security* van de Verenigde Staten informatie verzamelen van platforms als Facebook en Twitter over BLM-activisten.²⁷ Canella schrijft echter ook dat demonstranten weerstand kunnen bieden en tegensurveillance kunnen uitvoeren. Dergelijke surveillance schaar ik onder het fenomeen dat Steve Mann beschrijft als

---

²³ Steve Mann, Jason Nolan, en Barry Wellman, "Sousveillance: Inventing and Using Wearable Computing Devices for Data Collection in Surveillance Environments," *Surveillance & Society* 1(3) (2003): 332, <https://doi.org/10.24908/ss.v1i3.3344>.

²⁴ Mann, Nolan en Wellman, "Sousveillance," 348.

²⁵ Jerry Brito, "Sousveillance Turns the Tables on the Surveillance State," *Reason*, 18 november, 2013, <https://reason.com/2013/11/18/sousveillance-turns-the-tables-on-the-su/>.

²⁶ James Vincent, "NYPD used facial recognition to track down Black Lives Matter activist," *The Verge*, 18 Augustus, 2020, <https://www.theverge.com/2020/8/18/21373316/nypd-facial-recognition-black-lives-matter-activist-derrick-ingram>.

²⁷ Gino Canella, "Racialized Surveillance: Activist Media and the Policing of Black Bodies," *Communication, Culture and Critique* 11, no 3 (2018): 385.

sousveillance, wat 'vanaf beneden kijken' betekent.²⁸ Mann beschouwt de term vanuit een artistiek perspectief en poogt voornamelijk een brug te slaan tussen surveillance en kunst. Mann ontwierp draagbare *devices* die beeld en informatie opvingen en verwerkten. Door deze apparatuur zelf te dragen in openbare ruimten en te gebruiken bij sociale experimenten probeerde Mann de praktijk van surveillance (in zijn woorden "het van bovenaf kijken") te veranderen in sousveillance waarbij camera's van hoge gebouwen en plafonds verplaatst worden naar *eye level*. Manns algemene definitie van sousveillance is relevant en bruikbaar in mijn onderzoek omdat het een goede basis legt voor de praktijk en uitvoering van deze tegenhanger van surveillance. Naast het algemene idee van het vanaf beneden omhoogkijken, zijn er echter een aantal andere relevante aspecten aan het begrip te koppelen. Aanvullende literatuur, die vaak voortbouwt op het werk van Mann, biedt hier een waardevolle en meer theoretische toevoeging.

Een dergelijke aanvulling wordt geboden door Mann, Nolan en Wellman. Zij definiëren sousveillance als "both a conceptual framework for and as a performance of various techniques of self-empowerment in opposition to modern technologies of surveillance."²⁹ Sousveillance kan volgens hen zowel een theoretisch kader zijn als de praktijk van het bieden van weerstand tegen moderne surveillancetechnologieën. Waar het fenomeen van surveillance volgens hen stelselmatig een eenzijdige dialoog inhield, is er bij sousveillance sprake van een complexer en wederkerig debat waarbij de voormalige kijkers nu ook bekeken worden.³⁰ Hiermee instemmend stelt Fernback dat er dankzij sousveillance een machtsverschuiving van de elite (de staat) naar het individu (de burger) plaatsvindt.³¹ Bij het vastleggen van politiegeweld door BLM-demonstranten is een dergelijke verschuiving te zien: de burger oefent macht uit op de elite door middel van het strikt monitoren van de agenten. Met het oog op de definities van de genoemde auteurs, die de focus leggen op een bepaalde weerstand van de burger met machtsverschuivingen tot gevolg, kan het vastleggen van politiegeweld als een vorm van sousveillance gezien worden.

Fernback brengt in haar tekst echter een belangrijke nuance aan met betrekking tot de praktijk van sousveillance: het uitvoeren ervan vindt volgens de auteur onvoorwaardelijk plaats in een context van surveillance.³² Men kan immers alleen maar terugkijken naar iets dat in eerste instantie 'heen' keek. Deze nuancering brengt aan het licht dat er ondanks positieve gevolgen van sousveillance, zoals machtsverschuiving richting de burger, kritisch gekeken moet worden naar het kader waarin het zich manifesteert. In mijn onderzoek is het dus ook van belang om deze kritische noot in acht

---

²⁸ Mann, "Sousveillance," 620.

²⁹ Mann, Nolan en Wellman, "Sousveillance," 345.

³⁰ Mann, Nolan en Wellman, "Sousveillance," 336.

³¹ Fernback, "Sousveillance," 14.

³² Fernback, "Sousveillance," 19.

te nemen en niet te vervallen in een al te rooskleurig beeld van de potenties en gevolgen van sousveillance. Hoewel het terugkijken van BLM-demonstranten in Miami naar de staat en politieofficieren als een waardevolle ontwikkeling gezien kan worden, is het belangrijk om niet uit het oog te verliezen in welke context dit gebeurt: in eerste instantie oefenen de staat en politieofficieren nog altijd macht uit door middel van surveillance van de demonstranten.

Er zijn ondanks deze nuancering voorbeelden van burgersurveillance van de politie die een schijnbaar positieve uitwerking heeft. Mary Angela Bock geeft een dergelijk voorbeeld wanneer zij het moderne fenomeen cop watching analyseert. Cop watching omschrijft de praktijk waarbij burgers gewapend met camera's de straten op gaan en politieagenten filmen tijdens hun dienst en het uitvoeren van arresten.³³ Uit onderzoek en getuigenissen blijkt dat de gefilmde politieagenten vaak aangepast gedrag vertonen wanneer er een camera op hen gericht wordt; dit ongeacht of ze weten dat er daadwerkelijk gefilmd wordt of niet.³⁴ Bock lokaliseert hier een hedendaagse werking van Foucaults panoptische principe van zelfdisciplineren en kent derhalve net als de filosoof en de andere besproken theoretici aan de blik een speciale vorm van macht toe.³⁵ Hiernaast verwijst Bock in haar tekst ook naar Steve Mann en beschouwt ze cop watching als een vorm van sousveillance. Waar Bock focust op georganiseerde burgersurveillance, kijk ik in mijn onderzoek naar spontanere burgersurveillance en poog ik de gevolgen van de democratisering van de blik te vinden in de raw footage van politiegeweld bij het BLM-protest in Miami.

---

³³ Bock, "Film the Police," 14.

³⁴ Bock, "Film the Police," 29.

³⁵ Bock, "Film the Police," 17.

Methode

Corpusbepaling en analysemethode

In mijn onderzoek dient de gehele video van The Independent genaamd "Black Lives Matter protesters in violent confrontations with Miami police" als corpus.³⁶ Deze video werd op 11 juni 2020 op het kanaal van Het Britse online dagblad The Independent geplaatst naar aanleiding van verhitte Black Lives Matter-protesten in Miami en is 47 seconden lang. Op de beelden is te zien hoe er tijdens één van deze protesten sprake is van politiegeweld tegenover aanwezige demonstranten. Het grootste deel van de video bestaat uit relatief schokkerige beelden die door een demonstrant lijken te zijn gemaakt. Ik heb deze video onder andere als casus gekozen omdat deze 'first person' view een soort burgerperspectief representeert en dus aan de notie van sousveillance kan worden gekoppeld. Daarnaast is de video kort, maar zeer impactvol dankzij de nadruk op het politiegeweld, wat ervoor zorgt dat de video goed te analyseren is en geschikt is voor mijn onderzoek.

Ik zal een tekstuele analyse uitvoeren. Dit is een kwalitatieve onderzoeksmethode, wat overkoepelend betekent dat er sprake is van het interpreteren en in context plaatsen van data.³⁷ In een tekstuele analyse staat taal - in de brede zin van het woord - centraal: er wordt onderzocht wat het representeert en hoe men het gebruikt om de wereld te begrijpen.³⁸ Volgens Jason Bainbridge is een tekstuele analyse een toolkit om zowel simpele mediavormen, zoals advertenties, als complexere mediavormen te analyseren.³⁹ Mijn casus beschouw ik als een complexe vorm vanwege de depictie van politiegeweld en verscheidene interpretaties die hieraan ontleend kunnen worden.

Hoewel een tekstuele analyse focust op een tekst zelf, is het volgens Bainbridge allereerst van belang om de (beeld)tekst, in mijn geval een YouTube video, te *framen*.⁴⁰ Dit houdt in dat er gekeken wordt naar de manier waarop de tekst aan ons verschijnt en naar de context waarin dit gebeurt. Voordat ik een grondige analyse uitvoer op het beeldmateriaal zelf zal ik deze daarom in context plaatsen. Zaken die Bainbridge aan context koppelt, zijn de tijdsperiode waarin de tekst is gecreëerd, het mediatype waarin de tekst wordt weergegeven en het land van oorsprong en de industrie waarin de

---

³⁶ The Independent, "Black Lives Matter protesters in violent confrontations with Miami police."

³⁷ Steven J Taylor, Robert Bogdan, en M. L. DeVault, "Chapter 6: Working With Data: Data Analysis in Qualitative Research," in *Introduction to Qualitative Research Methods: A Guide Book and Resource* (Hoboken: John Wiley & Sons, Incorporated, 1998).

³⁸ Bonnie S. Brennen, "Chapter 8: Textual Analysis," in *Qualitative Research Methods for Media Studies* (London: Routledge, 2017), 203.

³⁹ Jason Bainbridge, "Tools 3: Textual Analysis and Media Research," in *Media and Journalism: New Approaches to Theory and Practice*, red. Jason Bainbridge, Jason Goc, en Liz Tynan (Melbourne: Oxford University Press, 2008), 224.

⁴⁰ Bainbridge, "Tools 3: Textual Analysis," 230.

tekst is ontstaan.⁴¹ Aan de hand van deze componenten zal ik de context van mijn casus schetsen.

Bainbridge reikt daarnaast een aantal tools aan die het mogelijk maken om een *educated guess* te doen naar de meest waarschijnlijke interpretaties van een tekst.⁴² Wanneer men kijkt naar een *moving image text*, dan is het volgens de auteur van belang om de volgende elementen in acht te nemen: *form, content, camera movement, sound, editing*, en de *cut*.⁴³ Form beschrijft de vorm van de tekst en de manier waarop deze aan ons verschijnt. Componenten hiervan zijn onder andere: het frame, de camerahoek en de hoogte van de camera. De content is alles wat zich in het frame van de camera afspeelt: de subjecten, de setting en de belichting. Bij camera movement ligt de focus op de wijze waarop de camera zich horizontaal en verticaal beweegt en of er in- en uitgezoomd wordt. Sound omschrijft zowel diëgetisch (vanuit de film) als extradiëgetisch (toegevoegd) geluid. Editing en cut beschrijven de manier waarop de film is samengesteld en bewerkt, maar aangezien er in mijn casus geen sprake is van editing zal ik focussen op de overige vier componenten.

Operationalisering

Bainbridge schrijft dat het voor het analyseproces van belang is om (beeld)tekst in componenten op te breken en deze grondig te bestuderen.⁴⁴ Als eerste stap in mijn onderzoek zal ik de video van de Independent transcriberen en verwerken in een analyseschema (bijlage 1). In het schema deel ik de beelden in frames van vijf seconden op en pas ik per frame het viertal relevante tools van Bainbridge (form, camera movement, content en sound) toe.⁴⁵ De categorieën van form en camera movement voeg ik samen in één kolom omdat beide naar mijn idee zeer op elkaar aansluiten vanwege hun focus op niet-inhoudelijke aspecten en omdat dit het analyseren overzichtelijker maakt. Voor heldere verwijzing is elk tijdsframe genummerd van 1 tot 10. Per tijdsframe en categorie geef ik puntsgewijs aan welke kenmerken uit de video daar van toepassing zijn. Wanneer dit relevant is, staan de punten in de kolommen ook op chronologische volgorde. Dit is vaak relevant aangezien er binnen elk tijdsframe van één tot vijf seconden ook nog verschillende camerabewegingen, gebeurtenissen en geluiden kunnen plaatsvinden. Het schema biedt een basis voor een diepere lezing en zal grotendeels bijdragen aan het beantwoorden van mijn eerste deelvraag, waarin ik poog te beschrijven op welke wijze het Black Lives Matter-protest in Miami precies in beeld is gebracht in mijn casus. Daarnaast zal ik het schema ook gebruiken bij mijn andere twee deelvragen.

---

⁴¹ Bainbridge, "Tools 3: Textual Analysis," 231.

⁴² Bainbridge, "Tools 3: Textual Analysis," 224.

⁴³ Bainbridge, "Tools 3: Textual Analysis," 234.

⁴⁴ Bainbridge, "Tools 3: Textual Analysis," 228.

⁴⁵ Bainbridge, "Tools 3: Textual Analysis," 234.

Bij het beantwoorden van de tweede en derde deelvraag focus ik meer op daadwerkelijke betekenisgeving en mogelijke interpretaties van de videotekst. In mijn tweede deelvraag zal ik specifiek onderzoeken op welke wijze sousveillance spreekt uit de video van The Independent. Ik hanteer bij het identificeren en beschrijven van sousveillance de verschillende definities en elementen die in mijn theoretisch kader aan bod zijn gekomen. In het algemeen beschouw ik sousveillance als spreekwoordelijk 'vanaf beneden kijken' (Mann) en op meer praktisch niveau gebruik ik Mann, Nolan en Wellmans definitie die focust op het bieden van weerstand tegen (moderne) surveillance.⁴⁶ In navolging van Fernback koppel ik aan sousveillance de consequentie van machtsverschuivingen van de elite naar het individu.⁴⁷

In mijn analyseschema zal ik kenmerken identificeren die erop wijzen dat bovengenoemde aspecten van sousveillance aanwezig zijn. Bij form en camera movement let ik op de hoek, hoogte en focus van de camera. Bovendien zoek ik elementen die erop wijzen dat de video door een burger gemaakt is, zoals wanneer er zichtbaar vanaf beneden gefilmd wordt en de camera op ongecontroleerde wijze beweegt. Bij de categorieën van content en sound zoek ik allereerst ook naar elementen die laten zien dat er sprake is van burgersurveillance, zoals wanneer demonstranten zichtbaar een telefoon in de hand houden en lijken te filmen. Daarnaast zoek ik, met het oog op Fernbacks ideeën, naar aspecten die wijzen op een bepaalde machtsverdeling en een eventuele verschuiving hierin. Dergelijke aspecten kunnen liggen in de (maatschappelijke) rollen die de getoonde personen vervullen en in de handelingen die ze uitvoeren, zoals gewelddadige of intimiderende uitingen. Ik zal in mijn analyseschema en schetsing van de context kortgezegd zoeken naar elementen die erop wijzen dat BLM-demonstranten (de individuen) weerstand bieden tegen surveillance door 'vanaf beneden' terug te kijken naar de staat (de elite).

In mijn derde deelvraag tracht ik te duiden welke verschuivingen in panoptische, synoptische en omniptische machtsrelaties er uit de video en de context spreken. Ik zal in de geschetste context en in het analyseschema zoeken naar elementen die wijzen op panoptische, synoptische en omniptische principes en naar mogelijke verschuivingen hierin. Het panoptische principe tracht ik te vinden door in de content van de video te zoeken naar een proces waarbij een minderheid kijkt naar een meerderheid, zoals in Foucaults Panopticon.⁴⁸ Bovendien zoek ik hier ook naar elementen die erop wijzen dat er bij de grote groep, de demonstranten, sprake is van gedragsverandering als gevolg van de disciplinerende blik van de kleinere groep, de politieagenten. Het synoptische principe zal ik lokaliseren door in de content van mijn casus te zoeken naar een omgekeerd proces,

---

⁴⁶ A. Mann, "Sousveillance," 620.

B. Mann, Nolan en Wellman, "Sousveillance," 345.

⁴⁷ Fernback, "Sousveillance," 14.

⁴⁸ Foucault, "Panopticism."

waarbij een meerderheid een minderheid bekijkt en waarbij de disciplinerende blik juist door de demonstranten op de agenten geworpen wordt.⁴⁹ Elementen die hierop wijzen kunnen onder andere liggen in zichtbaar aangepast gedrag van een agent wanneer deze zich bewust wordt van de op hen gerichte camera. Bij Jurgensons Omniopticon ligt de focus op een wederkerige blik die is ontstaan dankzij de opkomst van sociale netwerksites.⁵⁰ Omdat de focus bij het omnioptische principe ligt op deze sociale netwerksites zal ik dit principe pogen vast te stellen door naar de context van mijn casus te kijken en te zoeken naar een wederzijdse blik waarbij men naar elkaar kijkt. Met context doel ik in mijn onderzoek op het platform YouTube waarop de casus zich bevindt en de consequenties die dit heeft voor de hoeveelheid blikken die geworpen (kunnen) worden. Het feit dat de video op een online platform als YouTube staat, is van belang vanwege de mogelijkheid tot wijde verspreiding van beelden en een groter aantal 'blikken'.

---

⁴⁹ Mathiesen, "The Viewer Society," 219.

⁵⁰ Jurgenson, "Review," 377.

Analyse

Framing

In navolging van Bainbridge zal ik voorafgaand aan mijn grondige analyse allereerst de casus framen. Dit houdt in dat ik kort de context van de gekozen video zal schetsen.⁵¹ De video genaamd "Black Lives Matter protesters in violent confrontations with Miami police" is op 11 juni 2020 op het YouTube-kanaal van het Britse dagblad The Independent gezet.⁵² Deze krant werd in 1986 opgericht en verschijnt sinds 2016 uitsluitend online.⁵³ In de *caption* van de video staat de volgende korte toelichting: "anti-racism protesters can be seen in footage in violent confrontations with police officers in Miami."⁵⁴ De video heeft 102.507 weergaven (per 10 januari 2021) op YouTube, dat na Facebook het grootste sociale netwerkplatform was in 2020.⁵⁵

1. De video: weergave van het BLM-protest

In de video van The Independent zijn beelden te zien die bij een onrustige BLM-demonstratie in Miami zijn gemaakt. De video is zeer kort, namelijk 47 seconden, maar er gebeurt vrij veel in deze beperkte tijd. Het is duidelijk dat de beelden gemaakt zijn met een mobiele telefoon aangezien het frame rechthoekig is en de enigszins korrelige en wazige kwaliteit ervan overeenkomt met die van een telefoon-camera. De persoon die filmt, lijkt zich midden in de menigte van demonstranten te bevinden en is naar alle waarschijnlijkheid één van hen.

Form en camera movement zijn in vrijwel elk tijdsframe ongeveer hetzelfde. De beelden zijn op elk moment zeer schokkerig, wat een andere indicatie is dat ze gemaakt zijn door een telefoon die in de hand gehouden wordt. Opvallend in deze categorie is dat de camera vaak heen en weer beweegt tussen de groep demonstranten, die zich voornamelijk aan de rand van de straat bevinden, en de politieagenten in het midden (zoals in frame 7). Het lijkt erop dat de persoon die de video heeft gemaakt de omgeving en situatie helder wilde schetsen en dit probeerde te bewerkstelligen door zoveel mogelijk van deze omgeving en de aanwezige personen in beeld te brengen. Deze persoon voert een soort fotografische surveillance uit, een fenomeen waarvan Bock schrijft dat het een materialistische vorm van kijken representeert.⁵⁶ Daarnaast stelt Bock dat: "[...] "to see" something is considered a special form of power."⁵⁷ De persoon die filmt werpt dus een

---

⁵¹ Bainbridge, "Tools 3: Textual Analysis," 230.

⁵² YouTube, "Black Lives Matter protesters in violent confrontations with Miami police".

⁵³ "News," The Independent, <https://www.independent.co.uk>.

⁵⁴ YouTube, "Black Lives Matter protesters in violent confrontations with Miami police".

⁵⁵ "How Much is YouTube Worth in [year] – (Updated Guide)," Looxcie, 6 oktober, 2019, <https://looxcie.com/youtube-worth/>.

⁵⁶ Bock, "Film the Police," 17.

⁵⁷ Bock, "Film the Police," 17.

materialistische blik middels de camera op het protest en verwerft een speciale vorm van macht als gevolg hiervan.

Wanneer er sprake is van opvallende of agressieve uitingen, wordt deze materialistische blik vaak hierop gericht. Deze focus op de agenten toont overeenkomsten met de praktijk van cop watching, waarbij actief gezocht wordt naar politieagenten die arrestaties uitvoeren en de camera duidelijk op hen gericht wordt.⁵⁸ Anders dan bij cop watching is er hier echter geen sprake van geplande burgersurveillance, maar lijken de telefoons ter plekke tevoorschijn te zijn gehaald en ingezet te zijn als surveillancemiddel.

Op het gebied van content en sound zijn er ook een aantal opvallende elementen uit de video te halen. Gedurende de eerste tien seconden (frame 1 en 2) lijkt er niet ontzettend veel te gebeuren en ligt de focus van de beelden voornamelijk op de lopende demonstranten. Er zijn dan echter wel al sirenes en paniekerige stemmen te horen, wat onrust impliceert. Een eerste indicatie van het feit dat de demonstratie uit de hand loopt, is in frame 3 te zien. Hier stappen twee agenten uit een politieauto, die vervolgens richting een demonstrant lopen en deze schoppen. Op dit moment worden de woorden "oh my god" geschreeuwd door iemand in de menigte. Als reactie op de agressie van de agenten rent een aantal demonstranten richting hen en de gevloerde demonstrant en probeert een aantal mensen de agenten van de persoon af te trekken (frame 4). Het lichamelijk ingrijpen van burgers bij politiegeweld onderscheidt deze casus nog meer van cop watching, waarbij de *watchers* niet op fysieke actie overgaan, maar de rol van *uninvolved observers* vervullen.⁵⁹

In de volgende frames (5-9) lopen de gemoederen alsmaar hoger op en komen er ook meer politieagenten in beeld die zich op de gevloerde demonstrant storten en omringende demonstranten proberen te verjagen. Andere kenmerken die wijzen op de intense situatie zijn te zien in frame 7, waar een tweede demonstrant door een politieagent tegen de grond wordt gewerkt, en frame 5 tot 8, waarin door agenten meermaals op intimiderende wijze "back off!" ("achteruit!") wordt geschreeuwd. Aan het eind van de video, in frame 9, lijkt de telefoon abrupt weggestopt en rennen de demonstranten haastig van de agenten weg. Hierna komen groot de letters "INDEPENDENT" en het logo van het dagblad in beeld te staan en vervaagt het geluid langzaam naar de achtergrond (frame 10).

Concluderend, het BLM-protest in Miami wordt in de video van The Independent dus kort maar vrij helder in beeld gebracht. De geworpen materialistische blik toont een groot deel van de omgeving en situatie, maar de focus van de camera lijkt op de politieagenten en de opvallende incidenten te liggen. Dit is eenzelfde soort doel als dat bij cop watching

---

⁵⁸ Bock, "Film the Police," 14.

⁵⁹ Bock, "Film the Police," 23.

en tevens een eerste indicatie dat er sprake is van *sousveillance*, een notie waar ik in mijn volgende deelvraag dieper op in ga.

2. *Sousveillance* op het politiegeweld

Zoals reeds beschreven, lijken de videobeelden gemaakt te zijn met een telefoon door iemand die zich in de menigte van demonstranten bevond. Deze persoon neemt hoogstwaarschijnlijk deel aan het BLM-protest in Miami en is aannemelijk een burger. De aspecten van camerahoek, hoogte en focus in de video dienen als verdere indicaties dat er sprake is van *sousveillance*. De telefoon bevindt zich het grootste deel van de tijd op borst- of ooghoogte van hen, wat gezien kan worden als een verwezenlijking van Manns definitie van "vanaf beneden kijken."⁶⁰ Er wordt zo vanaf de grond een blik geworpen en surveillance uitgeoefend, wat in navolging van de auteur als *sousveillance* kan worden aangeduid. In frame 3 wordt de camera bijvoorbeeld nadrukkelijk richting de politieauto gedraaid en wordt er in beeld gebracht hoe twee agenten een demonstrant trappen. In de hierop volgende frames (4, 5 en 6), wanneer de onrust zichtbaar groeit en de agenten agressiever worden, is de camera continu op hen gericht. Hieruit blijkt het sterke objectief van de camera om de aanwezige politieagenten en hun gewelddadige uitingen op beeld vast te leggen.

Op inhoudelijk gebied van de video, bij content en sound, vallen ook een aantal elementen op die erop duiden dat er sprake is van *sousveillance*. Een opmerkelijk detail is dat gedurende vrijwel de gehele video demonstranten zichtbaar een telefoon vasthouden en op de onrust en agenten richten. Er zijn dus meer burgers geweest die zich genoodzaakt of aangespoord voelden om de situatie vast te leggen. Bock beschrijft *sousveillance* in haar tekst over *cop watching* ook wel als "watchdog work by everyday citizens" en stelt dat deze vorm van surveillance mogelijk is dankzij de komst van de smartphone.⁶¹ Het uitvoeren van "waakhondengedrag" door burgers met een telefoon is terug te zien in het beschreven gedrag van de filmende BLM-demonstranten en kan in navolging van Bock als *sousveillance* worden beschouwd.

Het filmen door de demonstranten kan daarnaast ook als een vorm van weerstand gezien worden tegen de politie en de surveillance die zij uitvoeren. Er is hier sprake van surveillance door de agenten, aangezien zij de demonstranten monitoren met als doeleinde het uitvoeren van controle en het verantwoordelijk stellen van individuen. Dit correspondeert met mijn definitie van surveillance. Het bieden van weerstand tegen surveillance wijst volgens Mann, Nolan en Wellman op *sousveillance*. Aangezien de BLM-

---

⁶⁰ Mann, "Sousveillance," 620.

⁶¹ Bock, "Film the Police," 15.

demonstranten weerstand bieden tegen de surveillance van de agenten door hen te filmen, kan er in navolging van deze auteurs gesteld worden dat er sprake is van *sousveillance*.⁶²

Het aspect van *sousveillance* waarop Fernback in haar definitie de nadruk legt, is een machtsverschuiving van de elite naar het individu.⁶³ In de video zijn bepaalde machtsrelaties vast te stellen. Het is allereerst vrij duidelijk dat de politieagenten een bepaalde superioriteit uitstralen ten opzichte van de protesterende burgers. Politieagenten in de Verenigde Staten zijn vanuit de overheid bevoegd om altijd een wapen te dragen.⁶⁴ In frame 5 is te zien dat meerdere agenten zichtbaar een pistool aan hun riem hebben zitten. Het in dienst staan van de overheid en het dragen van een wapen zorgt ervoor dat zij gezag hebben over de demonstranten en maakt hen tot een elite en hogere macht.

Hoewel de demonstranten in dit opzicht een zichtbare inferioriteit hebben tegenover de bewapende agenten, zijn er een aantal elementen die erop wijzen dat ook zij macht uitoefenen. Fernback schrijft dat *sousveillancetechnieken* gebruikt worden door individuen of kleine groepen om macht te winnen ("to empower themselves") tegenover grote bureaucratische en geïnstitutionaliseerde vormen van surveillance.⁶⁵ Het deelnemen aan een protest en filmen van politieagenten kan gezien worden als dergelijk *empowering* verzet tegen een hogere macht dat voortkomt uit ontevredenheid van een individu of groep. In deze controlerende blik zit, zoals alle theoretici benadrukken, veel macht en deze wordt hier dus door de minder gezaghebbende partij uitgeoefend. Als gevolg is er wel degelijk een bepaalde machtsverschuiving te zien, in de zin dat de BLM-demonstranten niet slechts onderdrukt worden door de politieagenten, maar zelf weerstand bieden en 'vanaf beneden' een eigen vorm van surveillance uitvoeren op hen. Aan Fernbacks voorwaarde van *sousveillance* met betrekking tot een machtsverschuiving wordt hier dus ook voldaan.

Concluderend, *sousveillance* spreekt op verscheidene wijzen uit de geanalyseerde video. De beelden zijn letterlijk vanaf beneden gemaakt door een burger en tonen een zichtbaar objectief om de agenten in beeld te brengen.⁶⁶ Meerdere demonstranten vertonen dit waakhondengedrag waarbij ze verzet bieden tegen surveillance en voldoen zo aan de voorwaarden van Bock alsmede Mann, Nolan en Wellman.⁶⁷ Aangezien de tegensurveillance een bepaalde machtsverschuiving tot gevolg heeft, wordt er ook in Fernbacks termen aan *sousveillance* gedaan.⁶⁸

---

⁶² Mann, Nolan en Wellman, "Sousveillance," 345.

⁶³ Fernback, "Sousveillance," 14.

⁶⁴ "The police. Structure and organization," Justlanded, <https://www.justlanded.com/english/United-States/Articles/Culture/The-police>.

⁶⁵ Fernback, "Sousveillance," 14.

⁶⁶ Mann, "Sousveillance," 620.

⁶⁷ A. Bock, "Film the Police," 15.

B. Mann, Nolan en Wellman, "Sousveillance," 345.

⁶⁸ Fernback, "Sousveillance," 14.

3. Panoptische, synoptische en omnioptische machtsrelaties

Panopticon

Volgens het panoptische model werpt een elitaire minderheid een zichtbare, maar niet-verifieerbare blik op een meerderheid en disciplineert de laatstgenoemde groep zichzelf vanwege de continue mogelijkheid bekeken te worden.⁶⁹ Zoals vastgesteld is het de functie van de agenten om surveillance uit te voeren en een controlerende blik te werpen op de aanwezigen bij het BLM-protest. Zij representeren de elitaire minderheid en de demonstranten de meerderheid. Ondanks de geboden weerstand van de demonstranten zijn velen van hen zichtbaar door de politie geïntimideerd. Zo is er in frame 5 te zien dat veel demonstranten zich meer distantiëren van de geagiteerde agenten en vermoedelijk op veilige afstand willen zijn. Ook uit frame 9, waarin de camera wordt weggestopt en de demonstranten wegrennen, wordt duidelijk dat zij zich niet onfeilbaar achten tegenover de elitaire macht van de politie en hoogstwaarschijnlijk uit angst voor arrestatie of geweld de benen nemen.

Uit voorgaande observaties blijkt dat de macht van de politie tijdens dit protest zichtbaar is, net zoals macht in het Panopticon. Wanneer we echter kijken naar de tweede voorwaarde die Foucault aan panoptische macht stelde, namelijk dat deze niet verifieerbaar is, valt deze minder goed te constateren.⁷⁰ De agenten bevinden zich niet zoals in het Panopticon in een gecentraliseerde toren vanaf waar zij een ongeziene blik kunnen werpen, maar staan midden in de situatie en het is duidelijk dat zij de demonstranten te allen tijde kunnen zien. Daarnaast is er geen sprake van een strakke (ruimtelijke) organisatie, zoals in Bentham's architectonische constructie, waardoor iedereen zich in principe voort kan bewegen zoals men wil. Het tweede principe van panoptische macht ontbreekt hier dus.

Uit de video en mijn analyseschema spreekt naar aanleiding van bovengenoemde argumenten tot op zekere hoogte een mate van panoptische macht. De grote meerderheid van demonstranten past haar gedrag zichtbaar aan als gevolg van de aanwezige politieagenten met de macht hen te arresteren of agressie te uiten (zoals frame 5 en 9). Hier ziet men dat de blik van een elitaire en gezaghebbende macht wel degelijk een rol speelt in disciplineren van een ondergeschikte macht, zoals in Foucault's Panopticon.⁷¹ Er kan echter niet worden gesproken van een volledig panoptisch principe, aangezien de blik van de politieagenten verifieerbaar is en dus geen zelfdisciplineren als resultaat van onzekerheid tot gevolg heeft.

---

⁶⁹ Foucault, "Panopticism."

⁷⁰ Foucault, "Panopticism."

⁷¹ Foucault, "Panopticism."

Synopticon

Zoals vastgesteld, is er in mijn casus sprake van sousveillance en kijkt de grote en inferieure groep demonstranten dus naar de superieure agenten. Bij het synoptische principe focus ik op deze blik. De mogelijkheid om deze blik te werpen is allereerst te danken aan het feit dat de agenten te allen tijde zichtbaar en verifieerbaar zijn. Daarnaast geven mobiele telefoons de demonstranten de mogelijkheid om niet slechts hun eigen blik te werpen, maar deze ook vast te leggen. Mathiesen beschrijft hoe de toenemende hoeveelheid aan massamedia-producten een decentralisatie en vermenigvuldiging tot gevolg had van de middelen en wijzen om te 'kijken'.⁷² In mijn casus kijken de demonstranten dankzij hun telefoons met camera ook op meerdere manieren en vanaf meerdere standpunten terug naar de elite en lijkt dit synoptische kenmerk aanwezig te zijn.

Mathiesen schrijft daarnaast: "synopticism, through the modern mass media [...], first of all directs and controls or disciplines our consciousness."⁷³ Hoewel de demonstranten zoals beschreven terugkijken naar de politieagenten, is het de vraag of dit daadwerkelijk een dergelijke disciplinerende van bewustzijn tot gevolg heeft. Een analyse van de content van de video doet vermoeden dat de blikken van de demonstranten weinig invloed hebben op het gedrag van de agenten. Het is aannemelijk dat laatstgenoemden zich wel bewust zijn van de op hen gerichte camera's: veel demonstranten houden de telefoon zichtbaar vast, zoals in frame 4. Desondanks maken de agenten zich schuldig aan agressief gedrag jegens demonstranten en lijken ze zich weinig aan te trekken van het feit dat ze mogelijk gefilmd worden. Het is uiteraard niet met zekerheid te zeggen of ze zich anders, wellicht agressiever, hadden gedragen als er geen camera's aanwezig waren, maar het lijkt erop dat deze factor niet veel invloed heeft op hen en hun gedrag.

Samenvattend is er in mijn casus een proces te zien waarbij een meerderheid naar een elitaire minderheid kijkt, zoals in het Synopticon.⁷⁴ Mathiesen wees de opkomst van de massamedia aan als oorzaak van deze terugblik richting de elite en wanneer we de telefoon(camera) als massamedia-product beschouwen, dan blijkt deze redenering goed toepasbaar. Dankzij de telefoons kan de controlerende blik van de agenten worden omgekeerd en is er een verschuiving te zien van slechts een eenzijdige blik van 'bovenaf' (Panopticon) naar een wederkerige blik van 'onderaf' (Synopticon). Net zoals Mathiesen dit theoretiseerde, bestaan beide modellen naast elkaar in de samenleving en leidt dit tot het ontstaan van een viewer society.

---

⁷² Mathiesen, "The Viewer Society," 221.

⁷³ Mathiesen, "The Viewer Society," 230.

⁷⁴ Mathiesen, "The Viewer Society," 219.

Omniopticon

In de hieraan voorafgaande alinea's heb ik vastgesteld dat de panoptische en synoptische elementen in mijn casus ervoor zorgen dat er een bepaalde wederkerige blik ontstaat tussen de politieagenten en de BLM-demonstranten. Deze blik en zijn potentie is echter dankzij de opkomst van sociale media nog veel omvattender dan deze in eerste instantie lijkt. Hier komen we in het gebied van het Omniopticon.

Om het omnioptische principe te vinden is het nodig om een klein deel van de context mee te nemen in mijn analyse. Zoals uit de eerder beschreven framing bleek, werd de video al door 102.507 aantal mensen bekeken. Dit grote aantal views is te danken aan het feit dat YouTube een van de populairste sociale netwerksites van de wereld is waarop video's gratis bekeken kunnen worden.⁷⁵ Net zoals Facebook er volgens Jurgenson voor zorgde dat de blik gedecentraliseerd en voor vrijwel iedereen toegankelijk werd, heeft ook YouTube een ontzettend groot aandeel in deze verspreiding van de blik. Jurgenson heeft het ook wel over een democratisering van de blik, die dankzij de opkomst van sociale netwerksites is ontstaan.⁷⁶ Deze democratisering uit zich in mijn casus doordat het via YouTube voor veel meer mensen mogelijk is een blik te werpen op het BLM-protest.

Concluderend, de beelden van het BLM-protest in Miami worden dankzij de rol van YouTube verspreid en zichtbaar voor een groter aantal mensen dan slechts de aanwezigen bij het protest. Dit heeft een democratisering van de blik tot gevolg en illustreert een omnioptisch principe, waarbij 'de velen' naar 'de velen' kijken. De blik en de macht om te kijken reiken dus dankzij social media platform YouTube nog verder dan in het Synopticon. Het panoptische, synoptische en omnioptische principe heb ik alle drie in mijn casus vastgesteld. Aan de hand van mijn observaties concludeer ik dat hier verscheidene surveillancemodellen parallel naast elkaar bestaan, zonder de eigen invloed en relevantie te verliezen. Surveillance definieer ik als gevolg van deze bevindingen dan ook meer als bestaande op een spectrum, flexibel en veranderlijk, in plaats van vaststaand en stabiel.

---

⁷⁵ Looxcie, "How much is YouTube worth."

⁷⁶ Jurgenson, "Review," 377.

Conclusie

In dit onderzoek heb ik de onderzoeksvraag 'welke rol speelt raw footage van politiegeweld bij een BLM-protest in Miami in de YouTube video van The Independent in het bewerkstelligen van panoptische, synoptische en omnioptische sousveillance?' beantwoord. Middels een tekstuele analyse, gebaseerd op literatuur van Jason Bainbridge, heb ik een video geanalyseerd die op het YouTube kanaal van het Britse dagblad The Independent werd geplaatst. De video heet "Black Lives Matter protesters in violent confrontations with Miami police" en toont beelden die hoogstwaarschijnlijk met een telefooncamera gemaakt zijn van een BLM-protest in Miami. Ik heb een analyseschema van de video gemaakt om zo een overzichtelijke en heldere analyse te kunnen formuleren.

Aan de hand van drie losse deelvragen heb ik de onderzoeksvraag beantwoord. Middels mijn eerste deelvraag heb ik in kaart gebracht hoe het BLM-protest in Miami in beeld gebracht wordt in de bewuste video op YouTube. Met mijn tweede deelvraag vond ik uit op welke wijze sousveillance spreekt uit de manier waarop politiegeweld in beeld wordt gebracht in de video. Het beantwoorden van mijn derde deelvraag gaf me meer inzicht in de verschuivingen in panoptische, synoptische en omnioptische machtsrelaties in de video en de context ervan.

Het beantwoorden van deze drie vragen bracht een aantal opvallende bevindingen. Vanwege de schokkerige kwaliteit en de camerahoek en -positie werd duidelijk dat de beelden gemaakt zijn door een demonstrant. Daarnaast was er een duidelijk objectief om het geweld van de politieagenten in beeld te brengen. In lijn met de ideeën van Steve Mann wordt er in mijn casus 'vanaf beneden gekeken' door de demonstranten.⁷⁷ Daarnaast kan ook gesteld worden dat de demonstranten middels het filmen van de politieagenten weerstand bieden tegen de in eerste instantie op hun uitgeoefende surveillance en dat dit een bepaalde machtsverschuiving tot gevolg heeft van de elite naar het individu.⁷⁸ Deze elementen zorgden ervoor dat ik het gedrag van de demonstranten definieerde als sousveillance.

Analyse van de form, content, sound en (een kleine fractie) context gaven ook inzichten in de verscheidene manieren waarop en richtingen waarin er gekeken werd. Het panoptische principe van Foucault werd zichtbaar in de manier waarop surveillance van de kleine en elitaire groep agenten op de grotere en inferieure groep demonstranten voor invloed en gedragsverandering zorgde.⁷⁹ Het synoptische model van Mathiesen was dankzij de filmende demonstranten aanwezig, maar er ontbrak bewijs voor gedragsverandering bij

---

⁷⁷ Mann, "Sousveillance", 620.

⁷⁸ A. Mann, Nolan en Wellman, "Sousveillance," 345.
B. Fernback, "Sousveillance," 14.

⁷⁹ Foucault, "Panopticism."

de politieagenten als gevolg ervan.⁸⁰ Volgens het model van het Omniopticon was er naast beide andere processen ook een proces gaande waarin velen naar velen keken dankzij de plaatsing van de video op YouTube en de mogelijkheid tot verspreiding ervan.⁸¹

Op basis van mijn bevindingen kan er voorts gesteld worden dat het filmen van de politieagenten tijdens het BLM-protest in Miami wel degelijk bepaalde machtsverschuivingen tot gevolg heeft. Het opnemen van deze raw footage, gemaakt door een demonstrant, is een vorm van sousveillance en representeert een proactieve vorm van burgersurveillance van de staat, vanaf de straat. Vanwege deze terugblik van de demonstranten was er naast een panoptisch surveillancemodel ook sprake van een synoptisch en omnioptisch model. Zoals vastgesteld, bevindt zich inherent in de blik veel macht. Als gevolg van de democratisering van de blik en de mogelijkheid om terug te kijken, verschuift een deel van de macht naar de demonstranten en kijkers van de video. Eventuele gevolgen van deze blik werden in mijn casus niet erg duidelijk, aangezien de politieagenten geen gedragsverandering toonden. Dit is hoogstwaarschijnlijk te herleiden naar het feit dat de agenten te allen tijde superieur zijn en de macht en middelen hebben in te grijpen en agressief te handelen jegens de demonstranten.

Hoewel er meerdere sterke overeenkomsten te zien zijn tussen de drie surveillancemodellen en mijn casus, ontbreekt het element van een niet-verifieerbare macht bij het panoptische en synoptische model. Dit is in beide gevallen te wijten aan het feit dat zowel de agenten als de demonstranten zich op dezelfde hoogte bevonden en de blik van beide partijen zichtbaar en verifieerbaar was. De raw footage van politiegeweld bij het BLM-protest in Miami, die op het YouTube kanaal van The Independent gepost werd, bewerkstelligt een democratisering van de blik en geeft de grotere en inferieure groep burgers tot op zekere hoogte de macht om naar de superieure elite terug te kijken. De modellen van panoptische, synoptische en omnioptische sousveillance zijn elk relevant in deze casus, maar behoeven de nuance dat de blik vanwege het gedecentraliseerde en niet-georganiseerde karakter van het protest en de uitgevoerde sur- en sousveillance wel verifieerbaar is. Dit heeft als resultaat dat er minder zelfdisciplinerend als gevolg van onzekerheid plaatsvindt.⁸²

Dit onderzoek is relevant vanwege de potentiële rol die sousveillance kan spelen in het verantwoordelijk stellen van mensen, in dit geval politieagenten, die de wet overtreden. Zoals Bock aantoonde, kan het filmen van agenten tijdens hun dienst wel degelijk een verschil maken in hun gedrag.⁸³ Breder getrokken is onderzoek naar de (gevolgen van) democratisering en verspreiding van de blik ook uiterst relevant in onze huidige moderne en digitale maatschappij, waarin het aantal bliken zich rap vermenigvuldigt. Mijn

---

⁸⁰ Mathiesen, "The Viewer Society," 219.

⁸¹ Jurgenson, "Review," 377.

⁸² Foucault, "Panopticism."

⁸³ Bock, "Film the Police," 29.

onderzoek draagt op wetenschappelijk niveau zo ook bij aan een groot canon aan research naar surveillance en machtsverhoudingen. Anders dan Bock onderzocht ik een situatie waarin er ongeorganiseerde en ongeplande sousveillance wordt uitgeoefend op agenten in een onrustigere situatie. Daarbij blijkt uit mijn onderzoek dat modellen van het Panopticon, Synopticon en Omnipticon parallel naast elkaar kunnen bestaan, al is het in een meer hedendaagse en aangepaste vorm.

De bevindingen van mijn onderzoek zeggen iets over de stand van zaken met betrekking tot sousveillance en surveillance in onze huidige moderne maatschappij. Het is echter van belang niet uit het oog te verliezen dat het verrichte onderzoek een casusspecifieke benadering is van kwalitatief onderzoek. Elke casus kent specifieke kenmerken en zal afwijkende bevindingen en conclusies met zich meebrengen. Het zou relevant zijn om in vervolgonderzoek meerdere andere casussen als uitgangspunt te nemen en op deze manier een bredere en representatievere conclusie over de besproken thema's te trekken. Hiernaast is mijn onderzoek ook beperkt vanwege de methodespecifieke aanpak. Een tekstuele analyse is een goed middel om een tekst en mogelijke interpretaties hiervan in kaart te brengen, maar methoden als discoursanalyse of platformanalyse lenen zich wellicht beter om uitgebreidere analyses omtrent mijn onderwerp te verrichten. Hoewel ik middels Bainbridges theorie wel gedeeltelijk naar context heb gekeken, lenen beide alternatieve methoden zich hier beter voor en zijn ze geschikter voor het onderzoeken van respectievelijk de machtsverhoudingen en de specificaties en rol van YouTube in mijn casus.

Met mijn onderzoek hoop ik nieuwe inzichten te hebben geleverd aan het surveillancedebat en het academische veld waarin de potentie en macht van de burger in de digitale maatschappij worden bestudeerd. Toenemende sousveillance op politieagenten heeft gevolgen voor de democratisering van de blik en leent zich voor aanvullend en uitgebreider onderzoek. Toekomstig onderzoek kan bijdragen aan het (beter) in kaart brengen van de veranderlijke verhoudingen tussen burger en staat en kan daarmee mogelijk ook een bijdrage leveren aan het monitoren en reguleren van politiegeweld.

Bronnenlijst

- Afbeelding voorblad. Kellogg, Kirby. "Be The Change: Supporting Black Lives Matter." *Morbidly Beautiful*, 10 juni, 2020. <https://morbidlybeautiful.com/blm-support/>.
- Amnesty International. "Police Violence." Laatst bezocht 5 oktober, 2020. <https://www.amnesty.org/en/what-we-do/police-brutality/>.
- Andrejevic, Mark. "The Discipline of Watching: Detection, Risk, and Lateral Surveillance." *Critical Studies in Media Communication* 23, nr. 5 (2006): 391–407.
- Bainbridge, Jason. "Tools 3: Textual Analysis and Media Research." In *Media and Journalism: New Approaches to Theory and Practice*, geredigeerd door Jason Bainbridge, Jason Goc, en Liz Tynan, 224-37. Melbourne: Oxford University Press, 2008.
- Beckett, Lois. "Nearly all Black Lives Matter protests are peaceful despite Trump narrative, report finds." *The Guardian*, 5 september, 2020. <https://www.theguardian.com/world/2020/sep/05/nearly-all-black-lives-matter-protests-are-peaceful-despite-trump-narrative-report-finds>.
- Bock, Mary Angela. "Film the Police! Cop-Watching and Its Embodied Narratives." *Journal of Communication* 66, nr. 1 (2016): 13–34. <https://doi-org.proxy.library.uu.nl/10.1111/jcom.12204>.
- Brennen, Bonnie S. *Qualitative Research Methods for Media Studies*. London: Routledge, 2017.
- Brito, Jerry. "Sousveillance Turns the Tables on the Surveillance State." *Reason*, 18 September, 2013. <https://reason.com/2013/11/18/sousveillance-turns-the-tables-on-the-su/>.
- Canella, Gino. "Racialized Surveillance: Activist Media and the Policing of Black Bodies." *Communication, Culture and Critique* 11, no. 3 (2018): 378–98. <https://doi-org.proxy.library.uu.nl/10.1093/ccc/tcy013>.
- Cramer, Maria. "What We Know About the Death of George Floyd in Minneapolis." *The New York Times*, 12 september, 2020. <https://www.nytimes.com/article/george-floyd.html>.
- Fernback, Jan. "Sousveillance: Communities of resistance to the surveillance environment." *Telematics and Informatics*, 30, nr. 1 (2013): 11-21. <https://doi.org/10.1016/j.tele.2012.03.003>.

- Foucault, Michel. *Discipline and Punish: The Birth of the Prison*. New York: Vintage Books, 1995.
search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nlebk&AN=733102&site=ehost-live.
- Jurgenson, Nathan. "Review of Ondi Timoner's *We Live in Public*." *Surveillance & Society* 8, nr. 3 (2010): 374- 78.
- Justlanded. "The police. Structure and organization."
<https://www.justlanded.com/english/United-States/Articles/Culture/The-police>.
- Looxcie. "How Much is YouTube Worth in [year] – (Updated Guide)." 6 oktober, 2019.
<https://looxcie.com/youtube-worth/>.
- Mann, Steve "'Sousveillance": inverse surveillance in multimedia imaging." *Proceedings of the 12th annual ACM international conference on Multimedia* (2004): 620-27,
<https://doi.org/10.1145/1027527.1027673>.
- Mann, Steve, Jason Nolan, en Barry Wellman. "Sousveillance: Inventing and Using Wearable Computing Devices for Data Collection in Surveillance Environments." *Surveillance & Society* 1, nr. 3 (2003): 331-55.
<https://doi.org/10.24908/ss.v1i3.3344>.
- Mathiesen, Thomas. "The Viewer Society: Michel Foucault's Panopticon Revisited." *Theoretical Criminology* 1, nr. 2 (1997): 215- 34.
<https://heinonline.org/HOL/P?h=hein.journals/thcr1&i=200>.
- The Independent. "Black Lives Matter protesters in violent confrontations with Miami police." YouTube, 11 juni, 2020. <https://www.youtube.com/watch?v=YtRy0u7PA8c>.
- The Independent, "News." <https://www.independent.co.uk>.
- Taylor, Steven J, Robert Bogdan, en M. L. DeVault. *Introduction to Qualitative Research Methods: A Guide Book and Resource*. Hoboken: John Willey & Sons, Incorporated, 1998.
- Vincent, James. "NYPD used facial recognition to track down Black Lives Matter activist." *The Verge*, 18 Augustus, 2020.
<https://www.theverge.com/2020/8/18/21373316/nypd-facial-recognition-black-lives-matter-activist-derrick-ingram>.

Bijlagen

Bijlage 1: Het analyseschema

Frame	Tijd	Form/camera movement	Content	Sound
1	00:00-00:05	<ul style="list-style-type: none"> - Schokkerige beelden - Schuine filmhoek - Op borsthoogte gefilmd - Camera beweegt op het laatst naar beneden 	<ul style="list-style-type: none"> - Brede straat met gebouwen eromheen - Er staat een menigte aan de overkant van de straat - Schouder van persoon in beeld - Een politieauto met zichtbare sirenes rijdt langzaam door de straat 	<ul style="list-style-type: none"> - Het geluid van harde sirenes - Paniekerige stemmen en onverstaanbaar geschreeuw vanuit de menigte
2	00:05-00:10	<ul style="list-style-type: none"> - Schokkerige beelden - Schuine filmhoek - Camera beweegt snel heen en weer - Op borsthoogte gefilmd - Camera beweegt op het laatst naar boven 	<ul style="list-style-type: none"> - Meerdere mensen bewegen zich in eenzelfde richting voort door de straat - Een aantal mensen houdt protestborden vast met onleesbare tekst - Een aantal mensen heeft telefoon vast in de hand op ooghoogte 	<ul style="list-style-type: none"> - Het geluid van harde sirenes - Paniekerige stemmen en onverstaanbaar geschreeuw van de mensen in de menigte
3	00:10-00:15	<ul style="list-style-type: none"> - Schokkerige beelden - Op borsthoogte gefilmd - Camera beweegt naar het midden van de straat 	<ul style="list-style-type: none"> - De bewegende menigte met protestborden is te zien - De zwarte politieauto rijdt langzaam in het midden van de straat - Twee agenten stappen uit het bewegende voertuig - Er ligt een demonstrant vlak voor het voertuig; de agenten lijken deze persoon te trappen 	<ul style="list-style-type: none"> - Het geluid van harde sirenes - Paniekerige stemmen en onverstaanbaar geschreeuw van de mensen in de menigte - Stem uit de menigte gilt "Oh my god" wanneer de demonstrant getrapt wordt
4	00:15-00:20	<ul style="list-style-type: none"> - Schokkerige beelden - Op borsthoogte gefilmd - Afstand tot gevloerde demonstrant wordt kleiner 	<ul style="list-style-type: none"> - De bewegende menigte verplaatst zich grotendeels richting het midden van de weg - De twee agenten zijn op de zojuist getrapte demonstrant gedoken - Mensen lijken geschokt van de 	<ul style="list-style-type: none"> - Het geluid van harde sirenes - Paniekerige stemmen en onverstaanbaar geschreeuw van de mensen in de menigte, deze worden harder

			<p>agressie, sommigen proberen de agenten van de persoon af te trekken</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een aantal mensen heeft telefoon zichtbaar vast in de hand en richt deze op de gebeurtenis 	<p>wanneer de agenten zichtbare agressie vertonen tegenover de gevloerde demonstrant</p>
5	00:20-00:25	<ul style="list-style-type: none"> - Schokkerige beelden - Op borsthoogte gefilmd - Camera nadert gevloerde demonstrant - Camera beweegt van gevloerde demonstrant naar de rest van de straat 	<ul style="list-style-type: none"> - Een politieagent rent richting de omringende demonstranten aan de kant vanaf waar gefilmd wordt en schreeuwt hen op intimiderende wijze toe - De persoon die op de grond ligt wordt door twee agenten vastgepakt - De agenten zijn zichtbaar allemaal gewapend - Demonstranten nemen wat afstand van de zichtbaar agressieve agenten - Op de achtergrond houden een aantal mensen hun telefoon zichtbaar vast in de hand en richten ze deze op de agenten 	<ul style="list-style-type: none"> - Het geluid van harde sirenes - Paniekerige stemmen en onverstaanbaar geschreeuw van de mensen in de menigte - Een agent schreeuwt herhaaldelijk en agressief "back off" ("achteruit!") tegen de omringende demonstranten
6	00:25-00:30	<ul style="list-style-type: none"> - Schokkerige beelden - Op borsthoogte gefilmd - Camera beweegt van de menigte en schreeuwende agent weer naar de gevloerde demonstrant 	<ul style="list-style-type: none"> - Nog meer agenten omringen de gevloerde demonstrant en nemen een intimiderende houding aan tegenover de demonstrant en omringende demonstranten - Een aantal mensen aan de andere kant van de straat nadert de agenten en richt een telefoon op hen - De intimiderende agent schreeuwt nog steeds tegen de menigte 	<ul style="list-style-type: none"> - Het geluid van harde sirenes - Paniekerige stemmen en onverstaanbaar geschreeuw van de mensen in de menigte - De agent blijft herhaaldelijk agressief "back off!" ("achteruit!") tegen de omringende demonstranten schreeuwen
7	00:30-00:35	<ul style="list-style-type: none"> - Schokkerige beelden - Op borsthoogte gefilmd 	<ul style="list-style-type: none"> - De gevloerde demonstrant ligt nog steeds op de grond en 	<ul style="list-style-type: none"> - Het geluid van harde sirenes

		<ul style="list-style-type: none"> - Camera nadert agenten in het midden - Camera beweegt van de gevloerde demonstrant naar de agenten en demonstranten eromheen, vervolgens weer richting het midden 	<p>wordt hardhandig vastgepakt door agenten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een andere demonstrant wordt door een politieagent omvergetrokken en valt op de grond - Omringende demonstranten staan dicht bij de agenten en zijn zichtbaar geagiteerd 	<ul style="list-style-type: none"> - Paniekerige stemmen en onverstaanbaar geschreeuw van de mensen in de menigte
8	00:35-00:40	<ul style="list-style-type: none"> - Schokkerige beelden - Op borsthoogte gefilmd - Camera beweegt van de gevloerde demonstrant in het midden naar de menigte eromheen 	<ul style="list-style-type: none"> - Op het midden van de straat staan veel politieagenten, met hun gezicht naar de menigte toe - Meerdere agenten bewegen zich richting de menigte op intimiderende wijze 	<ul style="list-style-type: none"> - Het geluid van harde sirenes - Paniekerige stemmen en onverstaanbaar geschreeuw van de mensen in de menigte - Meerdere agenten schreeuwen naar de menigte ("Back off!")
9	00:40-00:45	<ul style="list-style-type: none"> - Schokkerige beelden - De camera lijkt te vallen of heel abrupt weggestopt te zijn - Vanaf lager gefilmd 	<ul style="list-style-type: none"> - Een aantal agenten lijkt zich te verweren tegen demonstranten - Er zijn een aantal benen te zien die, waarschijnlijk net als de filmer, weglopen van de hectiek - Er verschijnt het logo van The Independent, en de letters "INDEPENDENT" 	<ul style="list-style-type: none"> - Het geluid van harde sirenes - Paniekerige stemmen en onverstaanbaar geschreeuw van de mensen in de menigte; het geschreeuw wordt harder
10	00:45-00:47		<ul style="list-style-type: none"> - Het logo van de Independent en de letters "INDEPENDENT" 	<ul style="list-style-type: none"> - Het geluid van de sirenes en het geschreeuw vervaagt

Plagiaatverklaring

Universiteit Utrecht

Verklaring Intellectueel Eigendom

De Universiteit Utrecht definieert plagiaat als volgt:

Plagiaat is het overnemen van stukken, gedachten, redeneringen van anderen en deze laten doorgaan voor eigen werk. De volgende zaken worden in elk geval als plagiaat aangemerkt:

- het knippen en plakken van tekst van digitale bronnen zoals encyclopedieën of digitale tijdschriften zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het knippen en plakken van teksten van het internet zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het overnemen van gedrukt materiaal zoals boeken, tijdschriften of encyclopedieën zonder aanhalingstekens of verwijzing;
- het opnemen van een vertaling van teksten van anderen zonder aanhalingstekens en verwijzing (zogenaamd "vertaalplagiaat");
- het parafraseren van teksten van anderen zonder verwijzing. Een parafraze mag nooit bestaan uit louter vervangen van enkele woorden door synoniemen;
- het overnemen van beeld-, geluids- of testmateriaal van anderen zonder verwijzing en zodoende laten doorgaan voor eigen werk;
- het overnemen van werk van andere studenten en dit laten doorgaan voor eigen werk. Indien dit gebeurt met toestemming van de andere student is de laatste medeplichtig aan plagiaat;
- het indienen van werkstukken die verworven zijn van een commerciële instelling (zoals een internetsite met uittreksels of papers) of die al dan niet tegen betaling door iemand anders zijn geschreven.

Ik heb bovenstaande definitie van plagiaat zorgvuldig gelezen en verklaar hierbij dat ik mij in het aangehechte BA-eindwerkstuk niet schuldig gemaakt heb aan plagiaat. Tevens verklaar ik dat dit werkstuk niet ingeleverd is/zal worden voor een andere cursus, in de huidige of in aangepaste vorm.

Naam: Sophie Simons

Studentnummer: 6266223

Plaats: Utrecht

Datum: 29-01-2021

Handtekening: